

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**
STAAREN TJÆLTE

REVISIONSRAPPORT
**GRUNDLÄGGANDE
GRANSKNING AV
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN**

Anneth Nyqvist,
Certifierad kommunal revisor
Dnr: REV/00023/2020

Innehållsförteckning

1	INLEDNING/BAKGRUND.....	3
2	SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING	3
3	AVGRÄNSNING.....	4
4	REVISIONSKRITERIER.....	4
5	ANSVARIG STYRELSE/NÄMND.....	4
6	METOD	4
7	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	4
7.1.1	Verksamhetsplan och budget	4
7.1.2	Uppföljning och rapportering	6
7.1.3	Beslut om åtgärder	6
7.1.7	Iakttagelser i årets fördjupade granskningar	8
7.2	MÅLUPPFYLLELSE	9
7.2.1	Mål för verksamhet och ekonomi.....	9
7.2.2	Ekonomiskt resultat förenligt med budget.....	9
8	KVALITETSSÄKRING	11
9	UNDERTECKNANDE.....	11

1 INLEDNING/BAKGRUND

Kommunens revisorer granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom styrelsen och nämndernas verksamhetsområden. Revisorererna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de föreskrifter som gäller för verksamheten följs. De ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Den grundläggande granskningen genomförs varje år avseende nämnder och styrelser och är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser.

Under föregående år rekommenderades nämnden bland annat att säkerställa att det finns förutsättningar för att kunna mäta samtliga fastställda mål och att nämnden kan bli mer aktiv i riskanalyserna inom ramen för den interna kontrollen. Dessutom rekommenderades nämnden att tydligare redogöra vilka delegationsbeslut som fattats för att säkerställa medborgarnas insyn.

I samband med tertiärluppföljningen av internkontrollplanen konstaterades att merparten av kontrollmomenten inte hade genomförts pga. förseningar relaterade till Corona-pandemin.

Ovanstående iakttagelser kommer att följas upp som en del av den grundläggande granskningen.

2 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syftet med den grundläggande granskningen har varit att ge underlag för revisorererna att uttala sig om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt, om verksamheten sköts på ett ekonomiskt tillfredställande sätt och om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Revisionsfrågor

Granskningen besvarar följande revisionsfrågor:

Styrning, uppföljning och kontroll

- Har nämnden antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?
- Har nämnden haft en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet?
- Har nämnden fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och verksamhetsmål?
- Har nämnden vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?
- Har nämnden bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?
- Har nämnden utsett ett dataskyddsbud?

Måluppfyllnad

- Har nämnden genomfört och återrapporterat fastställda uppdrag?
- Har nämnden ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?

3 AVGRÄNSNING

Granskningen har avgränsats till verksamhetsåret 2020. Nämndens räkenskaper omfattas inte av denna granskning då de granskas i samband med kommunens bokslut.

4 REVISIONSKRITERIER

Vår bedömning har utgått från:

- Kommunallagen (2017:725)
- Reglemente för nämnden
- Mål och budget 2020
- Riktlinje för mål och budget i Östersunds kommun
- Riktlinje planeringsförutsättningar för mål och budgetarbete
- Fullmäktigebeslut

5 ANSVARIG STYRELSE/NÄMND

Granskningen avser kultur- och fritidsnämnden.

6 METOD

Granskningen har utförts genom inhämtning och granskning av styrande dokument, protokoll, tertial- och årsrapporter, hearing, dialog, intervjuer, inhämtning av skriftliga svar på frågor.

Substansgranskning har utförts för att i erforderlig omfattning verifiera gjorda utsagor samt att system och rutiner fungerar på avsett sätt.

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 STYRNING, UPPFÖLJNING OCH KONTROLL

7.1.1 Verksamhetsplan och budget

Revisionsfråga: Har nämnden antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?

Enligt kommunens styrmodell ska nämnderna i sina verksamhetsplaner beskriva hur de ska arbeta med de politiska uppdragen och hur man ska följa upp och mäta effekten av det man gör. (Riktlinje – Mål och budget i Östersunds kommun).

Nämndernas verksamhetsplanering pågår under juni till september.

Utifrån fullmäktiges åtta kommunövergripande mål har nämnden 13 uppdrag från fullmäktige och ett eget uppdrag. Dessutom ska nämnden löpande följa upp 19 nyckeltal.

Nämnden har haft ett effektiviseringskrav motsvarande 5,9 mnkr för 2020.

Nämndens beslutade den 16 oktober 2019 att föreslå kommunfullmäktige att fastställa verksamhetsplanen för kultur- och fritidsnämnden 2020¹. Av protokollsanteckning framgår att socialdemokraterna och miljöpartiet inte deltar i beslutet. Protokollsanteckningen lyder enligt följande: *”Utifrån beslutet att göra om budgetprocessen och därmed också ta beslutet att oppositionen ej skall informera/delta om eventuellt behov av besparingar så kan vi ej heller ta ansvar för beslutet och deltar därför ej i detta”*.

Nämnden beslutade även att begära överflytt av ram med 1,5 mkr från kommunstyrelsen till kultur- och fritidsnämnden avseende ”Unga mötesplatser” från och med 2020 och framåt. Socialdemokraterna lämnade protokollsanteckning om att de vill ta del av en uppföljning av hur de extra medlen från kommunstyrelsen används i verksamheten på fritidsgårdarna.

2019-12-11 fastställde nämnden detaljbudget, drift respektive investeringar². Samma protokollsanteckning lämnades som ovan gällande verksamhetsplanen. Vissa effektiviseringar var inte färdigberedda vid detta sammanträde och nämnden behandlade dessa i januari 2020 då nämnden fastställde effektiviseringar/besparingar/intäktsökningar enligt förvaltningens förslag. Förvaltningen fick även i uppdrag att återkomma med de sista förslagen på effektiviseringar/besparingar. Vid genomgång av nämndens protokoll 2020 kan vi inte se att detta uppdrag har återrapporterats till nämnden.

Mot bakgrund av att många föreningar har fått stora ekonomiska utmaningar i samband med Covid-19 beslutade nämnden i april om omprioriteringar i budgeten för att kunna frigöra 1 mkr för att kunna möta ökade behov från den ideella sektorn³.

Kommunfullmäktige beslutade 2019-11-21⁴ att bevilja utökad ram för drift av Litsbacken år 2020 med 250 000 kronor och för hyra avseende Jämtkraft Arena år 2020 med 200 000 kronor. Vidare beviljades 1,5 mkr för överföring av budgetram från kommunstyrelsen till kultur- och fritidsnämnden avseende ”Unga mötesplatser” från och med 2020 och framåt.

I samband med att kommunfullmäktige fattade beslut om mål och budget 2020 upptäcktes att det saknades en post som rörde lättnader i effektiviseringskrav. Posten avsåg kultur och fritidsföreningsbidrag motsvarande 600 000 kronor⁵. Kommunfullmäktige fastställde denna korrigering i december.

Många föreningar har fått stora ekonomiska utmaningar med anledning av Corona/Covid-19 och fullmäktige beslutade om en utökad ram för kultur- och fritidsnämnden med 1,5 mkr för 2020⁶ som ska användas för att hantera frågor kopplat till föreningslivet.

Vi noterar att under året beviljade tilläggsanslag redovisas tydligt i nämndens budgetuppföljning.

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden har antagit verksamhetsplan och budget för 2020 i enlighet med kommunens styrmodell.

¹ Kultur- och fritidsnämnden 2019-10-16 § 65 Dnr 00134-2019

² Kultur- och fritidsnämnden 2019-12-11 § 78 Dnr 00134-2019

³ Kultur- och fritidsnämnden 2020-04-28 § 42 Dnr 00068-2020

⁴ Kommunfullmäktige 2019-11-21 § 229 Dnr 00118-2019

⁵ Kommunfullmäktige 2019-12-19 § 249 Dnr 00118-2019

⁶ Kommunfullmäktige 2020-04-21 § 66 Dnr 00192-2020

7.1.2 Uppföljning och rapportering

Revisionsfråga: Har nämnden haft en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet?

Nämnderna ska följa upp och analysera vad som åstadkommit i förhållande till de kommunövergripande målen och specifikt de politiska uppdragen. Tyngdpunkten ska ligga på analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar det egna resultatet och vad det betyder för kommunen i sin helhet.

KS följer månatligen upp nämndernas ekonomiska resultat och prognos. Nämnderna rapporterar resultat kopplat till mål och uppdrag till fullmäktige per den sista april, augusti och december. (Riktlinje – Mål och budget)

Nämndens verksamhet, inklusive fullmäktige uppdrag, och ekonomi har följts upp per april, augusti och december.

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden har haft en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet

7.1.3 Beslut om åtgärder

Revisionsfråga: Har nämnden fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och verksamhetsmål?

Verksamhet

Nämnden beskriver i tertialrapporten per april att Corona/Covid-19 har inneburit löpande anpassningar, förändringar samt ibland nedstängning av enskilda aktiviteter. Flera pågående utredningsuppdrag har förskjutits och lyfts fram till beslut senare än planerat.

Vid delårsrapporten per augusti bedömde nämnden att fullmäktiges uppdrag avseende utredning och revidering av de styrmedel kommunen har för att öka jämställdheten inom föreningslivet inte kommer att kunna uppnås under 2020. Utredningen pågår dock och beräknas vara klar under 2021. Två uppdrag bedömdes vara uppfyllda, övriga nio uppdrag bedömdes vara möjliga att uppfylla under 2020.

Ekonomi

Vid budgetuppföljningen efter första tertialet framgår i underlaget till beslutet att nämnden efter april prognostiserar ett underskott på -2,2 mkr ifall nämnden inte får täckning för ett antal redovisade kostnader. Nämnden godkände upprättade budgetuppföljning och beslutade om ett antal omfördelningar och begäran om utökning av budget för att täcka underskottet⁷.

Vid delårsrapporten per augusti prognostiserade nämnden ett överskott motsvarande 1,5 mkr.

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden har fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget.
- Vi bedömer att nämnden har kommenterat och analyserat avvikelser gällande både fullmäktiges uppdrag och det egna nämnduppdraget i tertialboksluten. Nämnden har dock inte fattat aktiva beslut om åtgärder.

Vi rekommenderar nämnden att förtydliga beslut gällande åtgärder för att uppnå både fullmäktiges uppdrag och det egna nämnduppdraget.

⁷ Kultur- och fritidsnämnden 2020-05-18 § 55 Dnr 00032-2020

7.1.4 Nämndens arbete med internkontrollplan

Revisionsfråga: Har nämnden bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?

Av kommunallagen och nämndens reglemente framgår att nämndens ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden har tagit ställning till ett förslag till riskanalys från förvaltningen och inte deltagit i bedömningen. De har däremot möjligheter att lämna synpunkter på bedömningarna och lägga till/dra ifrån risker.

Nämnden har antagit sin internkontrollplan 2019-12-11 § 79⁸. Totalt omfattar planen tio kontrollmoment. Nämnden följde upp internkontrollplanen för första tertiet där det konstaterades att fem av dessa hade genomförts utan anmärkning men att övriga fem hade skjutits upp till hösten pga. pandemin. Vidare beslutade nämnden att en redovisning av hur Corona-pandemin påverkat ekonomin kopplat till internkontrollplanen ska ske på kultur- och fritidsnämndens sammanträde hösten 2020. Vid uppföljningen för andra tertiet var antalet genomförda kontrollmoment oförändrat jämfört med första tertiet.

Även vid den slutliga uppföljningen av internkontrollplanen var antalet genomförda kontrollmoment oförändrade. Kommentaren till de kontrollmoment som inte genomförts var att kultur- och fritidsenheten saknar återkoppling från utförarorganisationen inom teknisk förvaltning. Samtliga avsåg risk för inaktuella överenskommelser/risk för att inga överenskommelser skrivs med utförarna.

- Vi bedömer att nämnden delvis bedrivit ett systematiskt arbete med internkontrollplanen utifrån den kontinuerliga uppföljning som gjorts. Det är dock anmärkningsvärt att hälften av kontrollmomenten inte har åtgärdats. I likhet med föregående år har nämnden tagit ställning till en av förvaltningen utarbetad riskanalys.

Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att samtliga kontrollmoment genomförs och att nämnden blir mer aktiv i riskanalyserna.

7.1.5 Vidtagna åtgärder utifrån föregående års granskning

Revisionsfråga: Har nämnden vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?

Vid föregående års grundläggande granskning lämnades ett antal rekommendationer. I tabellen nedan redovisas i vilken grad nämnden vidtagit åtgärder.

Rekommendation	Vidtagen åtgärd
Nämnden kan bli mer aktiv i riskanalyserna inom ramen för den interna kontrollen.	Ingen åtgärd har vidtagits.
Säkerställa att det finns förutsättningar för att kunna mäta samtliga fastställda mål.	Ej aktuellt, då kommunens styrmodell har förändrats.
Protokollföring avseende åiterrapportering av delegationsbeslut kan förtydligas.	Nämndens protokoll hänvisar till förteckning liksom tidigare år. Ny rutin för 2021 då en förteckning över delegationsbeslut finns med i protokollet.

⁸ Kultur- och fritidsnämnden 2019-12-11 § 79 Dnr 00176-2019

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden inte har vidtagit åtgärder utifrån föregående års granskning.

Vi rekommenderar nämnden att beakta de rekommendationer som inte har åtgärdats.

7.1.6 Dataskyddsombud

Revisionsfråga: Har nämnden utsett ett dataskyddsombud?

Varje nämnd är personuppgiftsansvarig för sina verksamhetsområden. I ansvaret ingår att utse ett dataskyddsombud samt anmäla ombudets kontaktuppgifter till Integritetsskyddsmyndigheten.

Enligt Dataskyddsförordningen, som i maj 2018 ersatte Personuppgiftslagen, behöver organisationen självständigt bedriva ett aktivt dataskyddsarbete som inte leds av dataskyddsombudet. Det ställs också högre krav på att den som utses till dataskyddsombud måste ha en tillräcklig kunskap om dataskydd och ska utses på grundval av yrkesmässiga kvalifikationer, sakkunskap och förmåga att utföra uppgifterna. Ombudet ska kunna agera självständigt och oberoende i organisationen och ska rapportera till organisationens ledning.

Nämnden utsåg dataskyddsombud i september 2019⁹.

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden har utsett dataskyddsombud enligt dataskyddsförordningens krav.

7.1.7 Iakttagelser i årets fördjupade granskningar

Revisorerna har under 2020 genomfört två fördjupade granskningar som har berört kultur- och fritidsnämnden. Följande brister har noterats gällande den interna kontrollen:

Kommunens bidrag till föreningar¹⁰. Granskningen visar att bidragsgivningen i hudsak fungerar på ett bra sätt men att det finns visst utrymme för förbättring. Bl.a. saknas skriftliga rutiner för jävshantering, insynen i hur prioriteringar görs för de bidrag där fördelningen är subjektiv kan förbättras och reglerna för bidragen till hembygdsgårdar och samlingslokaler bör ses över så att de vilar på objektiva fördelningsgrunder eller på annat sätt blir mer begripliga.

Utbetalningsrutiner och fakturahantering¹¹. Granskningen visade på brister i den interna kontrollen vid utbetalning av föreningsstöd. Bristerna avsåg rutiner kring hantering av utbetalningsfil, sårbarhet pga. att endast en person arbetar med systemverktyget samt oklarheter kring ansvaret för att genomföra utbetalningen.

Bedömning

- Vi bedömer inom ramen för genomförda granskningar att det finns brister i den interna kontrollen.

⁹ Kultur- och fritidsnämnden 2019-09-30 § 60 Dnr 00122-2019

¹⁰ Granskning av kommunens bidrag till föreningar REV/00007/2020.

¹¹ Granskning av utbetalningsrutiner och fakturahantering, REV/00012/2020

7.2 MÅLUPPFYLLELSE

7.2.1 Mål för verksamhet och ekonomi

Revisionsfråga: När nämnden fastställda mål för verksamhet och ekonomi?

Nämnden gör bedömningen att de 10 av de 13 uppdragen från fullmäktige har genomförts. De 3 uppdrag som inte har genomförts är att implementera processen för medborgarinflytande i verksamheten, att utreda förutsättningarna för en säker hantering av avfall och drivmedel i kommunens hamnanläggningar samt att revidera och anpassa de styrmedel kommunen har för att öka jämställdheten inom föreningslivet. Samtliga har påbörjats men inte slutförts under 2020.

Nämndens egna uppdrag; ”att utveckla verksamheten för att främja barn och ungdomars psykiska hälsa” har genomförts.

Av årsredovisningen framgår att nämnden har genomfört effektiviseringar, besparingar och intäktsökningar motsvarande 5,1 mkr vilket är något lägre än det krav som fanns, 5,9 mkr.

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden inte fullt ut har genomfört fullmäktiges uppdrag då 3 uppdrag inte har genomförts.

7.2.2 Ekonomiskt resultat förenligt med budget

Revisionsfråga: Har nämnden ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?

Nämndens ekonomiska resultat uppgår till -0,4 mkr. Nämnden redovisar inga större avvikelser inom någon enskild verksamhet.

Bedömning

- Vi bedömer att nämnden redovisar ett ekonomiskt resultat förenligt med budget.

7.3 BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Vår sammanfattande bedömning är att nämnden har i huvudsak har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt men att det finns brister gällande den interna kontrollen. Bedömningen grundar sig dels på att nämnden inte har genomförts samtliga kontrollmoment i internkontrollplanen men även på de brister som har uppmärksammats i fördjupade granskningar under året.

Bedömningen grundar sig på följande bedömningar:

Revisionsfråga	Svar	Kommentar
Intern kontroll		
Har nämnden antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?	Ja	
Har nämnden haft en uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen?	Ja	Nämnden följer endast upp verksamhet och ekonomi tertialvis.
Har nämnden fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och resultatmål?	Delvis	Nämnden har kommenterat och analyserat avvikelser gällande både fullmäktiges uppdrag och det egna nämnduppdraget i tertialboksluten. Nämnden har dock inte fattat aktiva beslut om åtgärder gällande uppdragen.
Har nämnden vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?	Nej	
Har nämnden bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?	Delvis	Nämnden har delvis bedrivit ett systematiskt arbete med internkontrollplanen utifrån den kontinuerliga uppföljning som gjorts. Det är dock anmärkningsvärt att hälften av kontrollmomenten inte har åtgärdats. I likhet med föregående år har nämnden tagit ställning till en av förvaltningen utarbetad riskanalys.
Har nämnden utsett ett data-skyddsombud?	Ja	
Ändamålsenlighet/ Ekonomiskt tillfredsställande		
Har nämnden genomfört och återredovisat fastställda uppdrag?	Delvis	Nämnden har inte fullt ut genomfört fullmäktiges uppdrag då 3 uppdrag inte har genomförts.
Ekonomiskt tillfredsställande		
Har nämnden ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?	Ja	Resultatet uppgår till -0,4 mkr.

Vi rekommenderar nämnden att:

- att förtydliga beslut gällande åtgärder för att uppnå både fullmäktiges uppdrag och de egna nämnduppdragen.
- säkerställa att samtliga kontrollmoment genomförs och att nämnden blir mer aktiv i riskanalyserna
- beakta rekommendationer i tidigare års granskning som inte har åtgärdats.

8 KVALITETSSÄKRING

Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har (har givits möjlighet att) faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

9 UNDERTECKNANDE

Projektledare:

Kvalitetssäkring:

Anneth Nyqvist
Certifierad kommunal revisor

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör